

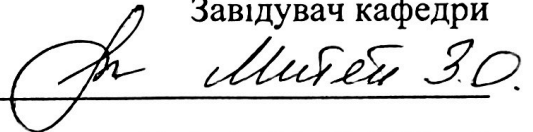
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Філологічний факультет

Кафедра української мови

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ

Завідувач кафедри

(протокол № 1 від 30.08.2021 р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА

**Освітній компонент: Сучасна українська літературна мова з
курсовою роботою**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Ступінь вищої освіти: Бакалавр

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Освітньо-професійна програма: Середня освіта. Українська мова і література

Англійська мова і література

Мелітополь, 2021

Розробник:

Юрченко О.В., старший викладач, кандидат філологічних наук

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

О.В. Коваль

1. Опис освітнього компонента

Сучасна українська літературна мова з курсовою роботою

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Філологічний факультет

Кафедра української мови

Освітньо-професійна програма: Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова і література

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Ступінь вищої освіти: Бакалавр

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Мова навчання: українська

Розробники: О.В. Юрченко, канд. філол. наук., ст. викладач кафедри української мови

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 90	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) Освітня програма Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова і література	вибіркова	
Блоків* – 2 у тому числі: курсозна робота – навчальна практика -		Рік підготовки:	
		1-й	-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1-й	-й
		Лекції	
		16 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	год.
		Лабораторні	
	год.	год.	
	Навчальна практика**		
	год.	год.	
	Самостійна робота		
	46 год.	год.	
Тижневих годин – 3	Вид контролю (залік)		

2. Мета освітнього компонента

Мета: Вивчення фонетики та оволодіння орфоепічними нормами є одним із найважливіших і найбільш актуальних завдань курсу сучасної української літературної мови. Виходячи з нових завдань підготовки спеціалістів-гуманітаріїв, що передбачають розвиток аналітичного та підвищення творчого мислення студентів, програма курсу спрямовує їхню роботу на поглиблення, творче опрацювання спеціальної літератури, на вивчення дискусійних питань фонетики. Курс покликаний дати студентам для їхньої роботи такі матеріали (відомості про фонетичні закони української мови, завдання, вправи), що полегшать теоретичне і практичне вивчення таких основних розділів, як “Фонетика” та “Орфоепія”.

Місце ОК в освітній програмі – нормативний.

Робоча програма використовується для формування таких компетентностей:

1. Загальні компетентності:

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність до навчання впродовж життя.

2. Фахові компетентності:

ФК01. Здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методик навчання української мови і літератури, методик навчання іноземної мови та

зарубіжної літератури, базовими знаннями з української мови, теорії та історії української літератури, методик викладання української мови та літератури.

ФК07. Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

ФК13. Володіння глибинними знаннями зі стилістики, лексикології та інших розділів мовознавчої науки і визначати сучасний стан розвитку мовознавства та наукові досягнення в дослідженні окремих аспектів української мови; здатність визначати й розуміти інноваційні процеси в розвитку мови.

3. Результати навчання:

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН03. Знати основні функції й закони розвитку мови як суспільного явища, різномірневу (системну) організацію української мови та її норми, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

ПРН12. Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень.

ПРН20. Уміти застосовувати різні концептуальні підходи до аналізу мовних і літературних явищ, спираючись на найновіші досягнення мовознавчої та літературознавчої наук.

4. Критерії оцінювання

Загальна система оцінювання курсу	<p>За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).</p> <p>Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки. Якщо підсумковим контролем вивчення дисципліни є диференційований або недиференційований залік, то набраних таким чином 60 і більше балів достатньо для його зарахування.</p> <p>Якщо підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$</p>
Практичні заняття	<p>«5» – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову</p>

	<p>літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни.</p> <p>Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.</p>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби оцінювання

- тести;
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- науковий коментар;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. Програма освітнього компонента

Блок 1. Фонетика й фонологія.

Тема 1. Державотворча роль мови. Функції мови. Стилї та норми української літературної мови.

Тема 2. Фонетика як галузь знань про звукову будову мови

Тема 3. Артикуляційна, акустична та перцептивна фонетики.

Тема 4. Артикуляційно-акустична класифікація голосних.

Тема 5. Артикуляційно-акустичні характеристики приголосних.

Тема 6. Система фонем сучасної української літературної мови. Фонематична й фонетична транскрипції

Блок 2. Зміни звуків у мовному потоці.

Тема 7. Комбінаторні модифікації.

Тема 8. Позиційні модифікації

Тема 9. Чергування звуків. Живі чергування.

Тема 10. Чергування звуків. Історичні чергування.

Тема 11. Взаємодія звуків у потоці мовлення. Фонетична транскрипція, її типи

Тема 12. Склад як явище фонетичне.

Тема 13. Наголос та його роль у сучасній українській літературній мові

Тема 14. Інтонація

7. Структура освітнього компонента

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1. ФОНЕТИКА І ФОНОЛОГІЯ						
7	Тема 1. Державотворча роль мови. Функції мови. Стилї та норми української літературної мови.	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (3 год.) Лекція (2 год.)	1, 2, 4, 5,			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
7	Тема 2. Фонетика як галузь знань про звукову будову мови.	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (3 год.) Лекція (2 год.)	1, 2, 3			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
7	Тема 3. Артикуляційна, акустична та перцептивна фонетики.	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (3 год.) Лекція (2 год.)	1, 2, 4, 5,			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
7	Тема 4. Артикуляційно-акустична класифікація голосних.	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (3 год.) Лекція (2 год.)	1,2,3,4, 5			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
7	Тема 5. Артикуляційно-акустичні характеристики приголосних.	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (3 год.) Лекція (2 год.)	1,4,3.			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
5	Тема 6. Система фонем сучасної української літературної мови. Фонематична й фонетична транскрипції	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (3 год.)	1, 2, 4, 5,			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

БЛОК 2. ЗМІНИ ЗВУКІВ У МОВНОМУ ПОТОЦІ

7	Тема 7. Комбінаторні модифікації	Практичне заняття (2год.) Самостійна робота (3год.) Лекція (2 год)	1, 2, 3			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
7	Тема 8. Позиційні модифікації.	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (3 год.) Лекція (2 год.)	1, 2, 3			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
7	Тема 9. Чергування звуків. Живі чергування.	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (3 год.) Лекція (2 год.)	1,2,3,4			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
5	Тема 10. Чергування звуків. Історичні чергування.	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (3 год.)	1,2,3, 4,5			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 11. Взаємодія звуків у потоці мовлення. Фонетична транскрипція, її типи	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	1,2,3, 4,5			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 12. Склад як явище фонетичне	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	1,2,3, 4,5			впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
6	Тема 13. Наголос та його роль у сучасній українській літературній мові	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	1,2,3, 4,5			впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
6	Тема 14. Інтонація	Практичне заняття (2 год.) Самостійна	1,2,3, 4,5			впродовж першого навчального

		робота (4 год.)				семестру (другий періодичний контроль)
--	--	-----------------	--	--	--	--

8. Теми лекцій

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Державотворча роль мови. Функції мови. Стили та норми української літературної мови.	Предмет і структура освітнього компонента „Сучасна українська літературна мова з курсовою роботою”. Функції фахової мови: функція професійної комунікації, номінативна, акумулятивна (накопичення наукових знань і практичного досвіду), сигніфікативна (передання обсягу понять), функція референції (співвіднесеність спеціальних найменувань з об'єктами дійсності). Нормативні документи про державний статус української мови. Мова як генетичний код нації, засіб пізнання, мислення, спілкування, як показник рівня культури людини.
Тема 2. Фонетика як галузь знань про звукову будову мови.	Місце української мови серед інших слов'янських мов. Значення звукової сторони мови в житті суспільства. Методи і прийоми дослідження фонетичних явищ.
Тема 3. Артикуляційна, акустична та перцептивна фонетики.	Поняття фонетики. Предмет і об'єкт фонетики. Місце фонетики серед інших лінгвістичних дисциплін. Основні аспекти вивчення звука в фонетиці. Звук як явище фізичне, акустичний аспект). Анатомо-фізіологічні особливості творення звуків. Фонологічний (лінгвістичний аспект вивчення звуків).
Тема 4. Артикуляційно-акустична класифікація голосних.	Голосні та приголосні. Система голосних фонем. Загальна артикуляційно-акустична характеристика творення голосних фонем. Класифікація голосних фонем. Артикуляційно-акустичні характеристики голосних фонем у їх головних виявах.
Тема 5. Артикуляційно-акустичні характеристики приголосних.	Основні принципи класифікації приголосних. Система приголосних фонем сучасної української літературної мови. Загальна артикуляційно-акустична характеристика приголосних фонем СУЛМ. За дією активного мовного органу. За способом творення. За участю голосу і шуму. За твердістю/м'якістю. За акустичним враженням. Артикуляційні та акустичні особливості приголосних фонем у їх головних виявах.
Тема 6. Комбінаторні модифікації	Модифікації голосних. Явище акомодатії. Акомодатія голосних до твердих приголосних. Акомодатія голосних до м'яких приголосних. Зміни голосних у мовному потоці. Вокальна гармонія. Редукція голосних. Асиміляція приголосних. Дисиміляція приголосних. Комбінаторні модифікації приголосних.
Тема 7. Позиційні модифікації.	Ненаголошені голосні. Редукція голосних. Асиміляція голосних (гармонійна асиміляція). Позиційні модифікації приголосних.
Тема 8. Чергування звуків. Живі чергування.	Чергування (асиміляція приголосних за дзвінкістю/глухістю.) Чергування приголосних за

	місцем і способом творення. Чергування приголосних з а твердістю/м'якістю.
--	--

9. Теми практичних занять

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Тема 1. Державотворча роль мови. Функції мови. Стилї та норми української літературної мови.	Поняття літературної норми. Норми СУЛМ: фонетичні, лексичні, стилістичні, синтаксичні, орфоепічні, акцентологічні, морфологічні тощо.
Тема 2. Фонетика як галузь знань про звукову будову мови.	Звукові одиниці сучасної української літературної мови, їх класифікація. 2. Аспекти вивчення звуків сучасної української літературної мови. 3. Акустичні та соматичні методи дослідження. 4. Теоретичне і практичне значення фонетики. 5. Місце фонетики серед інших лінгвістичних одиниць
Тема 3. Артикуляційна, акустична та перцептивна фонетики.	Артикуляція. Поняття фонем. Фонема та звук. Основні функції фонем. Інваріант і варіант фонем. Факультативні варіанти фонем. Позиційні варіанти фонем. Комбінаторні варіанти фонем. Дистрибуція фонем. Диференційні ознаки фонем.
Тема 4. Артикуляційно-акустична класифікація голосних.	1. Артикуляційні та акустичні особливості звуків. 2. Будова мовного апарата. Активні та пасивні мовні органи. 3. Фази артикуляції окремого звука: екскурсія – витримка – рекурсія. Коартикуляція. 4. Диференціація звуків на голосні та приголосні, їх визначальні риси. 5. Артикуляційно-акустична класифікація голосних звуків.
Тема 5. Артикуляційно-акустичні характеристики приголосних.	Артикуляційно-акустичні особливості приголосних. 2. Класифікація приголосних: 1) характеристика приголосних за місцем творення; 2) характеристика приголосних за способом творення; 3) характеристика приголосних за звучністю; 4) класифікація приголосних за акустичним враженням. 3. Палаталізація приголосних: 1) класифікація приголосних за ступенем вияву м'якості; 2) позиції пом'якшення приголосних.
Тема 6. Система фонем сучасної української літературної мови. Фонематична й фонетична транскрипції	Науково-лінгвістична транскрипція. Фонетична транскрипція. Фонологічна (фонематична) транскрипція.
Тема 7. Комбінаторні	Взаємодія звуків у потоці мовлення

модифікації	1. Асиміляція приголосних, її різновиди. 2. Дисиміляція приголосних, її різновиди.
Тема 8. Позиційні модифікації.	Ненаголошені голосні. Редукція голосних. Асиміляція голосних (гармонійна асиміляція). Позиційні модифікації приголосних.
Тема 9. Чергування звуків. Живі чергування.	Чергування (асиміляція приголосних за дзвінкістю/глухістю.) Чергування приголосних за місцем і способом творення. Чергування приголосних з а твердістю/м'якістю.
Тема 10. Чергування звуків. Історичні чергування.	Чергування фонем і їх функції. Спрощення в групах приголосних. Палаталізація приголосних. Два типи змін у звуковому складі морфем. Фонетичне чергування звуків. Чергування фонем як явище морфонологічне. Історична основа чергування фонем у сучасній мові. Чергування голосних фонем. Чергування /i/ - /o/, /e/. Чергування /o/ - /i/. Чергування /e/ - /i/. Чергування /o/, /e/ з фонемним нулем. Чергування голосних у коренях дієслів. Чергування приголосних фонем.
Тема 11. Взаємодія звуків у потоці мовлення. Фонетична транскрипція, її типи	Фонетична транскрипція
Тема 12. Склад як явище фонетичне	Складоподіл. Склад як фонетичне явище. Типи складів. Основні правила українського складоподілу.
Тема 13. Наголос та його роль у сучасній українській літературній мові	Поняття наголосу. Особливості українського наголосу. Головний та побічний наголос. Логічний, ритмічний та фразовий наголос. Розміщення словесних наголосів у сучасній українській літературній мові та питання норми. Паузи. Мелодика.
Тема 14. Інтонація	Інтонація простого речення. Інтонація складного речення. Інтонація речень, ускладнених звертаннями, однорідними членами речення. Інтонація розповідних, питальних та спонукальних речень. Інтонація речень, ускладнених відокремленими обставинами та додатками.

10. Теми для самостійного опрацювання

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 1. Сучасна українська літературна мова та її норми	1. Який зміст ми вкладаємо в поняття “норма” літературної мови? 2. Які загальнообов'язкові норми ви можете назвати? 3. Чи є різниця між “нормою” і “правилом”? 4. Чим відрізняються загальнообов'язкові мовні норми від смислових чи ситуативних норм? 5. У чому полягає важливість боротьби за високу культуру мови? Що вам відомо про різні стилі вимови?

Тема 2. Звуки сучасної української літературної мови	<ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте механізм творення звуків. Які звуки називаються голосними? 2. Які звуки називаються приголосними? 3. У чому полягає артикуляційна різниця між голосними й приголосними? 4. У чому полягає акустична різниця між голосними й приголосними? <p>У чому полягає функціональна різниця між голосними та приголосними в українській мові?</p>
Тема 3. Фонетична транскрипція	<ol style="list-style-type: none"> 1. З якою метою використовується фонетична транскрипція? 2. Що таке фонетичний алфавіт? 3. З якою метою в 1908 році було створено алфавіт Міжнародної фонетичної асоціації (МФА)? 4. Якими діакритичними знаками прийнято користуватися в українських мовознавчих джерелах? <p>Які є відмінності між фонетичною та фонематичною транскрипціями?</p>
Тема 4. Історичні та функціональні зміни фонем.	<ol style="list-style-type: none"> 1. У чому полягає різниця між функціональними змінами фонем та чергуваннями? 2. Які є три артикуляційні фази вимовлення звука? 3. Поясніть зміст терміна «асиміляція звуків». Чи притаманне явище асиміляції іншим мовам? Наведіть приклади. 4. Що таке акомодация? 5. У чому полягає явище дисиміляції звуків? <p>Поясніть на конкретних прикладах суть позиційних модифікацій фонем.</p>
Тема 5. Деякі явища морфології в сучасній українській мові	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке морфема? 2. Що являє собою аломорфема? 3. Які є звукові зміни у складі кореневих морфем? 4. Які є звукові зміни у складі суфіксальних і префіксальних морфем? <p>У чому виявляється зв'язок між явищами фонології й морфології?</p>
Тема 6. Позиційні чергування голосних [у], [і] з приголосними [в], [й]	<ol style="list-style-type: none"> 1. Які є загальні правила щодо чергування [у] - [в], [і] - [й]? 2. У яких випадках заміна фонем [в] на [у] виконує словорозрізнявальну функцію? <p>Коли чергування [і] - [й] не відбувається?</p>
Тема 7. Чергування приголосних з фонемним нулем	<p>У чому полягає відмінність фонетичних чергувань від історичних.</p> <p>Коли відбувається чергування приголосних з фонемним нулем, чим воно зумовлюється?</p> <p>Як відбувається чергування приголосних з фонемним нулем на письмі? Посніть випадки відхилення від цього чергування.</p>
Тема 8. Пізніші чергування приголосних фонем	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть чергування приголосних [к] - [ц'], [х] - [с'], [г] - [з']. 2. Чи є цей тип чергування продуктивним в сучасній українській мові? 3. У яких морфологічних формах відбувається чергування [к] - [ч], [х] - [ш], [г] - [ж]? <p>Доберіть п'ять-шість слів, у яких виявляється морфологічна функція пізніших чергувань приголосних.</p>
Тема 9. Інтонація	<ol style="list-style-type: none"> 1. Яку функцію виконує інтонація в мові?

простого речення	2. Індивідуальну чи соціальну природу має інтонація? 3. Із якого слова в кожному розповідному реченні починається зниження голосу? 4. На яке слово припадає найбільше підвищення голосу в питальних реченнях? 5. Як інтонуються окличні речення? Наведіть приклади. 6. Які особливості інтонування речень із однорідними членами, звертанням, прямою мовою?
Тема 10. Мовні звуки як художній засіб словесної творчості	1. Розкрийте роль мовних звуків як засобу спілкування і як художнього засобу словесної творчості. 2. Які фонетично-стилістичні засоби використовують письменники для увиразнення змісту своїх творів? 3. Що таке алітерація? 4. Що таке асонанси? 5. Що таке звукова анафора? 6. Що таке звукова епіфора? Яка роль емфазі, словесного наголосу, мелодики й паузації в художньому мовленні?

11. Методи навчання та методи контролю

Освітній компонент передбачає викладання навчального матеріалу з використанням таких методів: **словесних** – у формі лекцій, навчальних дискусій; **наочних** – презентацій, ілюстрування; **практичних** – конспектування лекцій, тезування новітніх положень навчально-методичних та науково-критичних праць, спостереження й аналізу мовних фактів, тренувальних вправ.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача освіти до виконання конкретної роботи. Форми проведення поточного контролю: розв’язання суджень, тестові завдання, усне опитування.

Проміжний контроль відбувається у вигляді тестів.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку.

12. Рекомендована література

ОСНОВНА

1. Бондар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоєпія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія. К.: ВЦ «Академія», 2006. 368 с.
2. Караман С.О. Сучасна українська літературна мова. Київ, 2011. 560 с.
3. Наконечна Л.Б. Сучасна українська мова: Фонетика. Орфоєпія. Морфонологія. Графіка. Орфографія: посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2014. 108 с.
4. Сучасна українська літературна мова / За ред. М. Я. Плющ. К., 2009. 429 с.
5. Сучасна українська мова / За ред. О.Д. Пономаріва. К., 2005. 488 с.
6. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика, орфоєпія, графіка, орфографія. К.: Вища шк., 1981.– 183 с.
7. Український правопис. К.: Наукова думка, 2019. 392 с.
8. Шевчук С., Кабиш О., Клименко І. Сучасна українська літературна мова. Київ, 2011. 544 с.
9. Шкурятяна Н. Г. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: Навч. посіб. / Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. – К.: Вища школа, 2010.
10. Юрченко О.В., Юрченко Т.Г. Проблемно-ситуативні завдання як засіб розвитку лінгвістичних предметних компетентностей з фонетики, орфоєпії, орфографії: навч. посіб. Мелітополь, ФОП Однорог Т.В., 2019. 128 с.

ДОПОМІЖНА

1. Акцентологія. Етимологія. Семантика: До 75-річчя академіка НАН України В. Г. Складенка. К. : Наукова думка, 2012. 775 с.
2. Гонца І.С., Розгон В.В. Сучасна українська літературна мова: навчально-методичний посібник для дистанційного навчання. Умань : ВПЦ "Візаві", 2017. 262 с.
3. Комарова З.І., Розгон В.В. Сучасна українська літературна мова : фонетика, орфоєпія, графіка, орфографія : навчально-методичний посібник для студентів-філологів вищих навчальних закладів. Умань., 2014. 213 с.
4. Мовчун Л.В. Фонетичні варіанти у «Словарі української мови» за редакцією Б. Грінченка. Українська мова і література. 2005. № 36. С. 15-17.
5. Плющ М.Я. та ін. Сучасна українська літературна мова : Підручник / За ред. М. Я. Плющ. 7-ме вид., стер. К. : Вища шк., 2009. 430 с.
6. Розгон В. В. Фонетика, фонологія, графіка й орфографія сучасної української мови : навчально-методичний посібник для студентів. Вид. 6-е, доп. і переробл. Умань : ФОП Жовтий 2014. 168 с.
7. Складенко В. Г. Історія українського наголосу. *Дієслово*. К. : Наук. думка, 2017. 660 с.
8. Сучасна українська мова: Лексикологія. Фонетика : підручник / А. К. Мойсієнко, О.В. Бас-Кононенко, В.В. Берковець та ін.; за ред. А. К. Мойсієнка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Знання, 2013. 340 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Нова Мова (<http://novamova.com.ua>)
2. Лінгур (<http://linguist.univ.kiev.ua>)
3. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/eb>)
4. Лінгвістичний портал (<http://proling.com>)
5. Тезаурус української мови (<http://www.geocities.com/hommahchorny/hl.html>)
6. Українська мова (<http://www.ussr.to/ALL/tishkovets/movva>)
7. Глумачний словник української мови (<http://vwww.unicorne.org/dictionnaireUkrainien/>).